

Komünistler sözleşmişler gibi inkâr ediyorlar

Evelki gün Dr. Hikmet Beyin Komünizm felsefelerini dinlemiştik. Dün de Almanyalı bir komünistin tercüman vasıtasile verdiği komünistlik konfransını dinledik. Mamafih aşku haraactle Laz ismail Efendi hepsinden baskın çıktı

Mahkeme Heyeti Dr. Hikmet Bey tarafından ileri sürülen tahliye talebi hakkında gelecek salıya karar verecek

Dün de sabahtan akşama kadar şehrimize Ağırceza mahkemesinde komünist maznunların muhakemelerine devam edilmiştir. Evelki günkü muhakeme celsesinde maznunlardan on altısının istişvapları yapılmıştı. Dünkü muhakeme Manosafman celsesinde de on dokuz kişi istişvap edilmiştir.

Muhakemeye sabahleyin saat onda başlanmıştır. Maznun-

lardan mühim bir kısmı komünistlikte şöhretleri bulunanlar ve onu kendisine meslek edenler; komünizm hakkındaki fikirlerini, telâkkillerini serdetmişlerdir. Bunların içinde en hararetlisi laz² İsmail ile Hüsamettin efendilerdi.

Mahkeme; evelki günkü gibi gene pek çok kalabalıktı. Kadın ve erkek, maznunların bir kısmının zevceleri, hemşireleri samiin arasında idiler.

Mahkeme Heyeti; Yakup Rasim beyin riyasetinde teşekkül etmişti. İddia makamında Müddeiumumi Muavin' Ali Rıza bey bulunuyordu. Salona girmek için vuku bulan tahcümünden dışardaki camların bazıları kırılmıştır.

Manosafman namındaki komünist; evelki günkü celsesinde komünizmin ne demek olduğunu izah etmesi için Almanca veya Fransızcaya aşina bir kimsenin bu

Nesim Ef. hündürulması, o vakit ilmi istilâhlarla izah edeceğini söylemişti.

Dün tercüman temin edilmişti. Evvelâ tercüman tahlif edildi, bu Müddeiumumi Muavinini Ali ekrem bey idi.

Edebiyatçı Komünist

Tercüman vasıtasile Manosafman anlatmaya başladı:

— Burada bulunan maznunlardan Nikoyu on beş sene neden beri tanırım. Arkadaşımdır. Komünizm hakkında görüşür müna-

kaşalar yapardık. Ben komünistim, komünizm nedir diye sorulursa; gayesi olmayan bir şeydir diye cevap vermek lazımdır.

Laz İsmail Ef. Komünizm; hayatın tâ kendisidir, hayat nasıl akar, giderse komünizm hayatın önünde gider. o da hareket eder.

— Komünist olduğundan dolayı değil, taklîbi hükümet cürmünden burada bulunuyoruz. Gizli bir Cemiyet yapmışsınız.

— Hayır efendim. Ben yalnız nazariyatçı bir komünistim. Böyle gizli cemiyetlerle alakadar değilim ve onun için derhal serbest bırakılmaklığımı rica ederim.

Reis — Evelce verdiği ifade vardır. Orada itiraf etmişsin, teşkilâtle alakadar olduğunu söylemişsin.

— O ifadelerim doğru değildir. Çünkü tazyik ile, cebir ile imza ettim. Eğer komünizm hakkında daha fazla malumat isteniyorsa söyleyeyim.

Mahkeme Reisi; Nikonun teşkilâtle olan alakasını sordu. Manosafman dedi ki:

— On beş senelik arkadaşındır, kendisiyle bu mes'eleleri münaakaş ederdik, komünistliğe mütemayildir.

Hüsameddin Reisin iltarile; Manosafman yerine oturduktan sonra Koço nam diğeri Mansur istişvap edilmeğe başlandı

Koço ne diyor

Koçonun fizyonomisi çok bozuktur. Kafkaslı bir rum olan Koçonun Mansur ismi Poliste takılmıştır. İddiasına nazaran kendisi Mansur değildir, zabıta başkasına benzeterek kendisini tevkif etmiştir, mahkeme huzuruna serk edil-

mesine sebepte budur.

Koço diyor ki: Rusya inkilâbi esnasında İstanbulla hicret ettim, orada bir müddet kaldım. Annem Rusyada ölmüştü, babam İstanbulda çalışıyordu, tekrar Rusyaya avdet ettim.

Reis — Neden tekrar dö-

nist teşkilâtının reisi olduğunı söylemişti. Nasıl tevkif edildiğini şu suretle anlattı:

— Yolda giderken arkamdan iki kişi bağırıyordular:

— Mansur! Mansur! dur!

Benim adım. Mansur değildi, yürümekte devam ediyordum. Niko Ef.

Koşa koşa geldiler. Ovakit anladım, beni çağırıyormuş.

— Sen Mensursun! dediler.

— Hayır dedim. dinlemediler. zorla karakola, oradan da polis müdürlüğüne götürdüler. Benim evimde şapograf varmış. iddia ediyorlardı.

— Yok. dedim, inanmadılar. — Seni döğemiz, öldürürüz doğru söyle dediler. bence:

Bu memlekette kanun var, nasıl döğersiniz. dedim. polis beni döğerse ceza görür dedim.

— Barası Rusya değil dediler. Baltacının baltasını mı, yoksa dayak mı isteyorsun.

Sekiz gün dayak

— Sonra beni döğdüler, tam sekiz gün dayak yedim. Ayaklarımı suya sokuyor, tekrar döğüyorlardı. Evimi aramışlar, bir şey bulamamışlar. Ovey anamı tevkif etmişler, yanına getirdiler, ona da kızgın demirle işkence yapıyorlardı.

Evimizde şapirograf bulunduğunu kabul edersek kurtulacak imişiz. Bunu kabul etmesini ve işkence görmemesini anneme söyledim:

— Evet dedik, sonra başka sual çıkıyordu, şapirografi nereden almışız. Sonra ne yapmışız, kime satmışız.

Şapirograf zaten yoktu ki nereden aldığımızı, kime verdiğimizizi bileydim. Bilmechuriye, ona da bir yalan uydurdum. Lefter namında birine verdim dedim. Beyan-nameler yazdığımı, öteye beriye attığımı da söyledim. Çünkü söylemese idim halim

Eğer Komünistliğin nasıl meydana geldiği sorulursa şu cevabı veririz:

Komünizm; hayattan doğmuştur, Komünizm; beşeriyette bulunan iki muhtelif sınıfın arasındaki teztattan çıkmıştır. Bu iki sınıf daimî mücadeleye halindedir. Bilhassa arz ederimki; Komünizm, benim, başkasının ve bir üçüncü şahsın arzusundan değil, doğrudan doğruya hayatın icabatından vücut almıştır. Burada bir istitratta bulunmak isterim :

Bir çok seneler memleketimden dışarıda yaşadım, buranın yabancıyım. Edebiyatla meşgul oldum. Başka memleketlerde buna dair yapılan neşriyatı okudum.

Biliyorumki ; komünizm ; bütün dünyaca tanınmış, ilmi içtimâî bir fikirdir.

Öyle bir fikir ki her okuyup yazmak bilen insan bunun hakkında az , çok bir telâkki sahibi olabilir.

Bu adil mahkemenin huzurunda komünistlikten maznun bulunmaktayım.

Reis Yakup Rasim bey dedi ki:

— Orası memleketim idi. Moskova'ya gittim. Pasaportum yoktu, küçüktüm (Sak Tekinko) mektebine girdim. fakat tahsil için evvelâhisan kursuna devama başladım,

sonra da mektebe giremedim, İstanbul'a döndüm. Rasyada bulunduğum sırada elektirikçilik öğrenmiştim. İstanbulda elektirik şirketine gene amele olarak girdim.

— Ne gazeteleri okurdun?

— Fransadan gelen Rus gazetelerini...

Koço; okuduğu komünist gazetelerinden bazı tercemeler yaparak bunları Rusça okuduktan sonra İstanbulda kalyoncu kolluğuna ve daha bazı yerlere, tramvayların içine atmakla maznundur. Reis'in suallerine verdiği cevaplarda böyle işler ile iştilal etmediğini söylemiştir.

İfadesi okundu, Müstantiklikte vermiş olduğu bu ifadede Koço; her şeyi itiraf etmişti. Firari Niko Sinkoviç ile beraber Beyoğlunda Rumlar arasında komünizm propagandası yaptıklarını, Beyoğlu komü-

İstanbul Müstantikliğinde vermiş olduğu ifadesi okundu.

Kızıl gençliğe: serlavhası ve (dünya ameleleri birleşiniz!) diye başlayan bir beyannameyi yazdığı, Rasyada Komünist

mektebinde işesi hükümetten temin edilmek suretiyle tahsil gördüğünü söyleyordu.

Reis; bu ifadelere karşı ne diyeceğini sordu, Koço;

— Bu kadar edebiyat ben yapamam. Benim anlamadığım yazılar yazmışlar cebran bende imza ettim. Dedi.

Reis:

— Senin Komünist mektebinde okuduğunu polis nereden bilecek? diye sordu. Koço buna kaçamaklı bir cevap verdi.

Niko ne diyor

Bilâhara saatçi Nikonun istişvabına başlandı.

Niko; İstanbulda bulunan bir saatçi dükkânının sahibidir. Dükkânını komünist beyannamelerinin deposu olarak kullanmış. Doktor Hikmet beyden, laz İsmail efendiden mektup getirenlere bunlardan pa-

— Mabudî ikinci sayfada —

Komünistlerin muhakemesi

- Birinci sayfadaki mabaddı -

pakot verir, tevzi ettirir-

Reisin sorduğu suallerle ver-
gi cevaplarında dedi ki:

— 927 senesinde komünist-
mesalesinden hapishaneye
güştüm, orada Doktor Hik-
et beyi gördüm, kendisine ta-
ttım. Ahlakın çok iyi ve
dınmalı bir gençti. Arka-
şığımız orada başladı. Has-
haneden çıktıktan sonra,
itini ayar ettirmek için bir
ç defa geldi. Ondan başka
rüşradedik.

Reis — Şifreli mektupla
habere ediyormuşsunuz, ver-
gin ifadesi var.

— İfademde böyle bir şey
k, fakat dayakla kabul et-
diler. Ben ne beyanname
rdim, ne de depo vazifesi
rdüm.

Reis — Komünistlikten mak-
dımız amelinin hayatı imiş.
mele ne olsun isteyorsunuz?

— Bir şey olsun, isteriz de-
eyoruz.

Reis — Ahmet Kaya ofen-
ye mağazadan beyanname
emişsin, o da alıp İzmir'e
fırması, burada öteye beriye
mişlar. (Gizli teşkilâta sen de
dül imişsin?)

— Hayır, Teşkilâtın haberi
m yoktur.

Bundan sonra komünistlerin
obası olan Laz İsmail iş-
vap edildi. İsticvap esasını
heycana gelen İsmail; söz-
tini yavaş söylemesi için
ahkome reisinin müteaddit
falar ihtiarına maruz kal-
ıştır.

1 Mayıs beyanamesini har-
layan, (Kızıl Yıldız) namı
tında gizli gazete neşre-
k ekfârı tehyice kalkışan
z İsmail, Komünist ve in-
läpçi olduğunu söylemiş,
ının üzerine mahkeme reisi
münist olduğundan dolayı
mahkeme edildiğini söyle-
ıştır.

Laz İsmail efendi; vaktile
usyaya gitmiş, orada bir
üddet kalmış, sonra Doktor
ikmet beyle avdet etmiştir.
Reis beyin bu sözü üzerine
miştir ki:

— Bir inkilâpçıyım. Bir
kilâpçıyı irticai hareketler
federek onu tekelemek doğ-
degildir.

Bir komünist olduğunu, ame-
nin hayatıyla alakadar bulun-
ğını, cibana başka nazarla
ktığını, komünizmin dün-
am her tarafında bilindiğini,
rkiyede cemiyetler, meslek
elikleri teşkil etmenin teşki-
ti esasiye kanununa aykırı
r hareket olmadığını, bun-

Yirmi gün dayak attılar re-
is bey... ayağım sakat kaldı.
(Corrah paşa) hastanesine gö-
türdüler, tedavi oldular. Aya-
ğımday ameliyat yaptılar.
Ayağım bütyüzden sakat kaldı.

Ortada bir cürüm olursa ve
faili bulunamazsa polis; bizi
yakalar ve bize aff eder, ceb-
ren kabul ettirir. Burada maz-
nuular arasında bulunan ko-
misyoneu Nesim efendiyi ta-
nıyorum. Demek lâzım imiş,
ona bir beyanname dikte et-
tirmişim... filân . yazdırdılar,
bende imza ettim, ne yapabi-
lirdim.

Mahkeme reisi; müstantik-
likte vermiş olduğu ifadesini
okutturdu.

İsmail, ifade okunsa da ok-
nmasa da kıymeti olamayaca-
ğını söyledi.

Ben; dedi. Moskovaya git-
tim. Orada tahsil gördüm.
1926 da Adanada bir fabrika-
da amele olarak çalıştım.

İfadesi okundu. Amele ola-
rak çalıştığı sırada ameleye
komünizm fikrini aşıladığını,
Rusyaya kaçtığını, gıyaben
mahkûm olduktan sonra tek-
rar döndüğünü, (Nazım Hik-
met) le beraber yakalanarak
mahkemeye götürüldüğünü,

muhakemesinde mahkûmiye-
tine karar verildiğini, hapis-
haneden çıkınca tekrar çalıştığını,
kendisi yazdığını söyleyordu.
Maznun bu ifadeyi kabul et-
medi. Müstantik Ali Rıza
bey hakkında bazı sözler söy-
ledi.

Hapishanede bir beyanname
yazıp yazmadığını Reis ken-
disine sorunca dedi ki:

— Hapishanede beyanname
yazmadım, fakat mahpus olan
bir adam yazı yazmaz mı?
Hatta şimdi (Körler şehri)
diye bir roman yazıyorum.

Müddeiumumi Ali Rıza bey
kalktı.

Maznunun okunmuş olan
ifadesi ile mahkeme huzurunda
sartetmiş olduğu sözleri mu-
kayese ederek dedi ki:

— Dayak yiyen bir adam
gizli teşkilâta en ince tefer-
ruatına kadar nasıl çalıştığını
anlatamaz. Kısaca cevaplar
verir. Başka ihbaratla da bun-
lar teyyit etmektedir. İsmail
efendi; Ankaradan İstanbula
gidince bir müddet maznun-
lardan Hüsamettin ile beraber
oturmuştur. Nesim; beyanna-
me müsveddelerini İsmailden
almış, Manuşafman'a vermiş, oda
teksir ederek tevzi için başka-
larına vermişler. İsmail; İstan-
bulda ki Komünist cereyanına
bir şekil vermek istemiş. Büt-
tün bu ifadeler; şüphe bırak-
mayan delildir. Dayak mes'e-
lesine gelince delilsiz bir iddi-

çünkü 1924 te amelinin Anka-
rada millet meclisi önündeşkerti
muzika ile nümâyişler yaptık-
larını söylemiştir. sonra da da-
yak yediğinden bahsetmiştir.
Bundan sonra Nesim namın-
daki komisyoneu dinlendi.

Laz İsmailden beyanname-
leri almak ve tevzi etmekten,
komünist gazetesinden terco-
meler vapararak bunları teksir
ettirmekten maznundur.

Terceme yaptığını fakat Tür-
kçeye terceme kabiliyetini an-
lamak için terceme ettiğini, iyi
Türkçe bilmediğinden lûgat
yardımı ile tercemeden sonra
ifadenin düzgün olup olmadı-
ğını tetkik etsin diye (Mano-
şafman'a) verdiği ve sonra
polisler taharriyat yapınca bu
müsvedde bulduklarına söy-
lemiştir.

Kendisine dayak atıldığını,
ayağındaki bir tırnağına kan
oturmuş olduğunu da ilâve
etmiştir. İfadesi ekundu. Be-
yannamenin Laz İsmail tara-
fından kendisine dikte ettiril-
diği ve teksir için «Mano-şaf-
man'a» verdiğini ifade ediyor-
du. Bunları dayak tesirile söy-
lediğini iddia etmiştir.

Öğleden sonraki celse

Öğleden sonraki celsede İz-
mir meb'usu Enver bey ve
H. F. mutemedi Salih bey ve
Polis Müdürü Ömer bey mu-
hakeme salonuna gelerek bir
müddet mahkemeyi dinlemiş-
lerdir. Öğleden sonraki celsede
çok kalabalıktı.

Perit Bey ne diyor?

İsticvap sırası İstanbul E-
lektiri Şirketi Fen Müfettişi
Perit beyde idi. Senelerce
amele cemiyetlerinde çalıştığını,
fakat gizli teşkilâta ala-
kası olmadığını, 15 senelik
amele olduğunu, cemiyetten
çekilmesi için polis tarafından
tehdit edildiğini, fakat Teşki-
lâtı Esasiye kanunu ile kendi-
sine bahşedilen haktan vazge-
çemeyeceğini söylemiş ve de-
miştir ki:

— Polisler her vakit beni
tevkif ederler. Kartkollara
götürürler. Uzun isticvaplar
yaparlar, sonra gene bırakı-
rlar. Tramvay amelesini gröve
ben teşvik etmişim diyolar.
Böyle bir şey yapmadım. Bo-
nim; İstanbulda mahut (Mer-
can Altunyan) meselesi ile
alakadar olduğumu da ileri
sürdüler.

Hikmet yoldaş söylediği gibi
vatandaşlardan bazılarını le-
kelemek istiyorlar.

Bundan sonra amele haya-
tından lahtemek istedi isede
mahkeme reisi:

— Burada amele davası
yok. Gizli teşkilâta alaka-
darmısın? onu söyle!

dan birakın ifade edebi-
mesi şu cevaplara, teşkilâti
arzu ettiğini söylemiş ve hayat
peşalığının balesi şekli
halkında da bazı müteakalat

Anın malikane huzurunda
bu kıymeti olanlar. Binaen
aleyk deşer göstermeler.
Laz İsmail müddeiumumi
üçün sorulan cevap vermiş.
Gene bi.

ve İrtica, taklîbi hukûmet le-

kesimi kabul edemeyeceğini
söylemiştir.

Hüsamettin ne diyor

Bundan sonra bir amele
olan Hüsamettin efendi istic-
vap edilmiştir. Gayet yüksek
sesle, nutuk söyler gibi söz
söyleyen Hüsamettin yazmış
olduğu elindeki bir kâğıda ara-
sıra göz gezdiriyordu. Milli
inkilâbın başlangıcında amele
hayatına atıldığını, Ankarada
İmalatı Harbiye fabrikasında
çalıştığını, Komünizm hak-
kında tetkikat yaptığını
Rusyaya kaçtığını orada
fabrikalarda çalıştığını ko-
münizm nazariyelerini be-
nimseydiğini, sonra Türkiyeye
döndüğünü, teşkilât mesele-
sinde polislerin kendilerine
iftira ettiğini, (1 mayıs be-
yannamesi) hakkı isyana teş-
vik etmek demek olmadığını,

getirdiler. Kırk sekiz saat
işkonco çıktım. Refikamı
döğdüler, bayıldı. Sen de bo-
nim yerimde olsan reis bey
ayni şey yapardım, bana bazı
şeyler imza ettirdiler. Güya
ben (Kızıl yıldız) gazetesini çı-
karmışım, makine varmış,
ovimde bunu basarmışım.
Zovcemi döğmelerine ta-
hammül edemedim. Müsade-
siz gazete çıkarmamın cezası
beşlidir. (Gazete çıkardım)
dedim. Amele Taali Cemiyeti-
nden Hüsnü efendiye ve-
ririm, oda başkaları vasıtası-
ile ettirdi. dedim.
İfadesi okundu. Komünist
gazetelerini Amele Teali Cem-
iyeti azasından Hüsnü efen-
di vasıtasile aldıklarını, (Kı-
zıl Yıldız) gazetesini teksir
ederek dağıttıklarını itiraf
ediyordu

Bu gazetede iş kanunu- A-
mele Meb'uslar, bir dereceli
intihaptan babs ediliyormuş.

Hüsnü ne diyor

Daha sonra Selânikli Hü-
snü efendi dinlendi. Hüsnü
efendi, İstanbuldaki intiba-
bat esnasında Amele Meb'u-
su çıkmak için namzetliğini
vazetmek istemiştir. Kızıl yu-
dız gazetelerini tevzi etmek-
le maznundur.

dedi ki:
— Yirmi beş senelik ame-
levim, muhtelif cemiyetlerde
âz olarak çalıştım. Onun
için beni daima tevkif eder-
ler.

1 Nisanda sabahleyin Amele
Teali Cemiyeti binasına gel-
mişim. Bir çok amele cemiy-
yete akın etti. İş bırakmış,
dediler, az para alıyorlarmış,
bundan dolayı da polis beni
yakaladı, tekrar bıraktılar.
Cemiyete gitmeyeceğime dair
namusum üzerine yemin et-
tirdiler.

Fakat nasıl olur, ben cemiy-
yete gitmeden ne yaparım?
gene gittim. Sonrada bu ko-
münistlik mes'elesi çıktı. Sopa
ile dayak atarak bilmediğim,
yapmadığım şeyleri bana ka-
bul ettirdiler. Güya ben Kızıl
Yıldız gazetesini almış, tevzi
etmişim.

Müstantiklikte vermiş ol-
duğu ifadesi okundu. Bunda
heşeyi itiraf ediyordu. (Kı-
zıl Yıldız) gazetelerini de Fe-
rit beyden aldığı, Soför Ah-
met namındaki komüniste ver-
diğini, tevzi ettirdiğini söy-
leyordu, bu ifadeye karşı:

— Hayır dedi, hakikat olan
şey şimdi huzurunuzda söy-
lediğim sözlerdir.

Çakır Hasanın isticvabı

Gizli teşkilâta dahil ve ko-
münist beyanamesi tevzi et-
mekle maznun Çakır Hasan
da her şeyi inkâr etti. Hal-
buki Perit bey, Hüsnü efendi
vasıtasile beyanname tedarik
ederek Kavalalı Abbas efendi
ile beraber tevzi ettiğini mü-
stantiklikte verdiği ifade ara-
sında itiraf etmiştir.

Kendisi Tütüneçiler cemiy-
tinde vazifedar imiş.

Diğer Maznunlar ne
dediler

Diğer maznunlar İskeçeli
Hasan, Selânikli Mehmet
Tevfik, Kavalalı Abbas,
Niyazi, Sirozlu Şerif, dinlen-
diler.

Bunları komünist beyanna-
melerini tevzi etmekle maz-
nun idiler. Troçki Mehmet;
komünistlik hakkında kendi-
lerine bazı fikirler vermiş,
Abbas; Soför Ahmedden aldı-
ğı beyannameleri götürerek di-
ğer arkadaşlarına veriyormuş,
tevzi ediyorlarmış. Hepsi de
inkâr ettiler.

Beyannameleri makinede tap-
etmekle maznun Halil efen-
din ifadeleri şayan dikkatti.
Dediki:

— Kurt İbrahim efendi ile
bir aparturunda oturduk.
Vaktile Rusyada esir bulun-
muşum. İstanbulda çarşıda
bir makine gördüm, aldım.
İki silindiri yoktu, bu silin-
dirleri bulup makineyi yapa-
cak, sonrada mühim bir para
ile satacaktım. bu makinede
beyanname teksir edilmez.

İfadesi okundu. Bu makine
ile beyannameleri teksir ettik-
lerini, maznunlardan Hüsa-
mettin ile birlikte dört beş
defa beyanname tab eyledik-
lerini, bunların işçiler birliği
hakkında olduğunu, bunları
tevzi ettirmek için Hüsnü
efendiye verdiğini söyleyodu.
Makineyi Soför Ahmet bul-
muş, götürmüştü.

Bu ifade dayakla kabul
etmiş olduğunu söylemiştir.
Soför Ahmet, her şeyi in-

kâr etti. Soför Ahmedin odası
beyannamelerini tevzi merkezi
imiş. Beyannameler ekseriya
karyolasının üzerine bırakı-
lrmış.

Maznunlardan şivesi pek
bozuk olan İbrahim efendi İst-
anbulda bir garajı bulundu-
ğunu, Halil efendi ile bir ara-
da oturduklarını söyledikten
osura dedi ki:

— Bir yazı makinası varmış
Bonim bundan malûmatım
varmış deyo buraya kadar
götürdiler. Ne bileyim ben...
Orada birmakina varmış, ben
onu dikmiş makinası sanıyor-
dum, üzeri örtülü duruyordu.

İfadesinde okundu. Teksir
makinasıyla Hüsamettin ve
Halil ile birlikte beyanname
bastıklarım itiraf etmekte idi.
Bu ifadesinin dabak altında
alındığını iddia etmiş, evli
olduğunu böyle şeylerle iş-
gal etmediğini söylemiştir.

Beyanname tevziinden maz-
nun Aziz oğlu Mustafa da
inkâr etti.

İstanbulda Küçük pazarda
Maliye Tahsil Şubesi Memur-
larından Sıtkı efendi de in-
kâr etti isede evelece vermiş
olduğu ifadesinde dikkate şa-
yan noktalar vardı.

Perit bey; yazısı çirkin ol-
duğundan Kızıl Yıldız gaze-
tesini Sıtkı efendiye dikte et-
tirmiş, hatta tamamlayama-
mışlar, üst tarafını da Ferit
bey yazmış, sonra sapirograf
ile teksir etmişler.

Sıtkı efendi; ifadesi alındığı
sırada çok basta olduğunu,
Hastanede bulunduğunu, bu
ifadenin kıymeti olamayaca-
ğını söyledi.

Bundan sonra muhtelif za-
manlarda atılmış olan komü-
nist beyannameleri okundu.

Bunların bir kısmı irtica-
kârane, bir kısmı da halkı hu-
kûmet aleyhine teşvik eder
mealde idi. 27.6.29

Bir kısmı «Manuşafman'a»
üzerinde, bir kısmı Ahmet
Kayanın, bir kısmı da mara-
goz Hilminin evinde bulun-
muştu. 1 Mayıs günü ame-
leyi harekete teşvik ediyor-
du. Bunu «Manoşafman'a» so-
vermişti, İkinciside itiraf et-
mişler ve bende cürüm gön-
mediklerini söylemişlerdir.

Beyanname İtalyan faş-
izminden, Musoliniden, İtali-
sarlardan, vergilerden bah-
ediliyordu.

Manuşafmanın Eviude ba-
lunmuş olan bu beyanname-
den hiç haberi olmadığını
söylemişler.

İkinci beyanname de gene
vergiilerden, kupunlar mesele-
sinden İngiliz lirasından, inki-
läptan bahsediliyordu.

Bu beyanname; firari Ni-
koviç tarafından «Manuşaf-
man'a» verilmişti.

Bundan sonra «Amele»
hayatı namında bir gazete
okundu. Komünist teşkilâta
ait ve gizli bir gazete kom-
ünistlerin hücerelerinden huc-
redeki teşkilâttan, orada bir
kâtibi umumî bulduğundan,
nasıl çalışılacağından bahsedili-
liyordu.

4 unanrolu beyanname irtica-
kârane yazılarla dolu idi. In-
kilâp aleyhinde yazılmıştı.

Laz İsmailin kızıl yıldız
gazetesini; amele meb'us isteyor-
du. Bunda erkân hukûmete
tarizler vardı.

Daha sonra laz ismailin
teksir ve tevzi ettirdiği (go-
nüü vazifesi, günüü işleri, ha-
yat qaballığı, faşizm nedir,
kıvilem) atlı yazılar ve beyan-
nameler birer birer okundu.
(Kıvilem) gazetesinin sonu-
da (İhtilâl marşı) namında bir
marş vardı.

Daha bazı evrak okunduk-
tan sonra muhakemenin mu-
mzdeh hafa sağı gününce
rakılmıştır.